VEILIGHEIDSREGIO FRYSLÂN

Oplegnotitie Besluitvormend

Onderwerp	Regierol voor GGD Fryslân bij regionale samenwerking op Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) /SPUK (Specifieke Uitkering)
Ter behandeling in de vergadering van	de Bestuurscommissie Gezondheid
Status	Openbaar
Portefeuillehouder	L. de Vries
Auteur	T. Hartman
Bijlagen	1. Presentatie VNG en GGD tijdens ambtelijke bijeenkomst d.d. 26 januari 2023 NB voor actuele informatie betreffende de brede SPUK (aangekondigd voor 8 februari) verwijzen we naar de website van de VNG.
Vergaderdatum	9-2-2023
Agendapunt	9
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	Afgestemd met beleidsadviseurs gemeenten, Sport Fryslân en De Friesland
OR/GO	Kies een item.

Conceptbesluit	1. GGD Fryslân vervult een regierol op de regionale samenwerking die nodig is voor de regionale opgaven vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord. 2. GGD ondersteunt gemeenten (individueel of anders) op maat bij het maken van een integraal plan van aanpak dat nodig is voor de SPUK-aanvraag 2024 t/m 2026. 3. Om invulling te kunnen geven aan de regierol stellen gemeenten een bedrag van €5.500 per gemeente ter beschikking aan de GGD, afkomstig uit het VNG-ondersteuningsbudget. In totaal gaat het om €99.000.
Inleiding	Op 3 februari ondertekenden gemeenten en GGD'en, Zorgverzekeraars en het Ministerie van VWS het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Met het GALA bouwen partijen aan het fundament voor een gerichte lokale en regionale aanpak op het gebied van preventie, gezondheid en sociale basis. Het GALA is een verbijzondering van onderdeel G van het Integraal Zorgakkoord (IZA) betreffende Gezond leven en preventie; en dan met name van de opgaves daarin voor gemeenten met hun GGD'en en in afstemming met de zorgverzekeraar.

	Alle gemeenten in Nederland ontvangen financiële middelen voor uitvoering van het GALA en het Sportakkoord II via een brede specifieke uitkering (SPUK). Deze 'brede SPUK' wordt volgens de VNG op 6 februari gepubliceerd in de Staatscourant en opengesteld. De gemeenten kunnen snel en relatief makkelijk financiële middelen aanvragen voor 2023. Later in het jaar moet een uitgebreider, integraal plan worden ingediend op grond waarvan voor een langere periode de middelen kunnen worden aangevraagd. Met veel opgaves in het GALA is in Friesland al een begin gemaakt. Zo wordt het voor alle gemeenten in Nederland verplicht om met zorgverzekeraars en andere partijen te bouwen aan een regionale preventie-infrastructuur en aan het formuleren van gezamenlijke doelen. Met de Friese Preventieaanpak doen we dit in Friesland al. Met de brede SPUK komt er structurele en geoormerkte financiering voor preventie om voort te bouwen vanuit onze opgebouwde structuren. De SPUK gaat helpen om met de gezamenlijke inzet van Rijk, gemeenten en lokale en regionale partners in Friesland het goede te doen voor de publieke gezondheid. Tijdens de vorige Bestuurscommissie van 24 november is aan GGD Fryslân de opdracht gegeven, tijdens een ambtelijke bijeenkomst de mogelijkheden voor samenwerking aan de opgaves vanuit GALA te verkennen. Op 26 januari is daartoe een bijeenkomst belegd in Drachten. Alle gemeenten waren vertegenwoordigd, maar ook vertegenwoordigers van de VNG, De Friesland/Zilveren Kruis, VFG, Sport Fryslân en GGD Fryslân. Naast de VNG, die de aanwezigen uitvoerig informeerde over de recente ontwikkelingen, waren ook de belangrijkste Friese representanten van de ondertekenaars van Sportakkoord II en GALA aanwezig. Daarnaast is de koers besproken in ambtelijke overleggen, in bilaterale contacten en in het Bestuurlijk Platform van de FPA. Uit deze verkenning bleek zowel de behoefte aan een regionale aanpak, als ruimte voor de lokale invulling.

Beoogd effect	1. Met een gezamenlijke aanpak wordt voorzien in de regionale opgaves vanuit GALA en Sportakkoord II voor 2023 zoals
	- Een plan voor de regionale opgaves met advies betreffende de budgetten uit de SPUK die regionaal ingezet moeten worden:
	  o Regionale coördinatiekosten
	  o Preventie-infrastructuur/ Friese Preventieaanpak (FPA)
	  o Kennisrol GGD
	- Een plan voor de verplichte regionale opzet van ketenaanpakken (fase 1):
	  o Kansrijke start
	  o Valpreventie bij ouderen
	  o Aanpak overgewicht kinderen (kind naar gezonder gewicht)
	  o Gecombineerde leefstijlinterventie (GLI) bij overgewicht en obesitas van volwassen
	  o Welzijn op recept
	2. Daarnaast worden alle gemeenten gefaciliteerd om op efficiënte wijze een goed lokaal, integraal plan van aanpak in te dienen – in de lijn van GALA en Sportakkoord II - dat door VNG

	en VWS wordt geaccordeerd voor een financiële uitkering voor de periode 2024 t/m 2026.
Argumenten	1a. Een regionaal proces is nodig omdat er zowel lokale als regionale opgaves zijn die onderling samenhangen. 1b. Betrokkenheid van de GGD is op onderdelen verplicht, maar past ook bij de wettelijke rol en de wijze van samenwerking in Friesland. 1c. Op regionale schaal moeten beslissingen worden genomen zoals regionale coördinatie, inrichting ketenaanpakken en opdracht aan GGD en andere regionale partijen. 1d. Bij het maken van afspraken tussen gemeenten en zorgverzekeraar hanteert De Friesland/Zilveren Kruis het uitgangspunt dat deze afspraken op regionale schaal worden gemaakt. 'Regio' staat hierbij gelijk aan Friesland. 2a Goed onderbouwde plannen vergroten het succes op gehonoreerde aanvragen. 2b. Gemeenten hebben goede ervaring opgedaan met het gezamenlijk aanvragen van de middelen voor de lokale preventieakkoorden via de Friese Preventie Aanpak. 2c. Het ondersteuningsbudget dat de VNG voor deze fase van voorbereiding beschikbaar stelt, is bedoeld voor het aanstellen van een procesbegeleider. De VNG moedigt het regionaal optrekken voor Friesland aan en ziet de Friese werkwijze bij de lokale preventieakkoorden als 'best practice'.
Kanttekeningen/risico's	1. Indien de GGD niet snel extra medewerkers kan werven, zal dit leiden tot interne taakverschuivingen. De planning van GALA/SPUK is namelijk leidend. 2. Om resultaten te behalen, is inzet en betrokkenheid nodig van alle gemeenten
Financiële consequenties	Het ondersteuningsbudget van de VNG dat door iedere gemeente kan worden aangevraagd is €7400,- per gemeente. 75% daarvan, €5500,- per gemeente (in totaal €99.000,-) gebruiken we voor de GGD regierol met betrekking tot GALA.
Vervolgaanpak/uitvoering	- Gemeenten vragen het ondersteuningsaanbod aan bij de VNG vóór 1 juli. - Gemeenten doen een SPUK-aanvraag voor de eerste termijn (uiterlijk 31 maart) en vinken alle onderdelen aan. - Het vervolg wordt ambtelijk afgestemd via de bestaande structuren zoals RAO en FPA. - Op verzoek van gemeenten wordt in maart een provinciaal RAO georganiseerd - In de bestuurlijke updates vindt rapportage over de stand van zaken plaats. In de volgende vergaderingen van de Bestuurscommissie Gezondheid vindt eventuele besluitvorming over regionale zaken plaats.
Communicatie	Het besluit wordt allereerst gecommuniceerd met gemeenten, FPA, VNG, VFG, De Friesland en Sport Fryslân.

Besluit	Kies een item.
Paraaf secretaris	
Kopie naar auteur	